

Ejendomshistorie 1780-1844

Ulrich Alster Klug
2017

Salg af hæfter

- Ejendomshistorie 70,00 kr.
- Faderskabssager, flytninger,
retsbetjente og amtsarkiver 70,00 kr.
- Kirkebøger og folketællinger og
navneskikken 50,00 kr.
- Skifte- og overformynderivæsen 50,00 kr.

Kontant eller MobilePay til 41 16 61 77

➤ www.dannebrog.biz/ejendomme

Undersøgelsesområder

- Bygningerne
- Jorden
- Beskatningen
- Ejer og bruger

Typer af ejere

- Frit eje
- Hovedgård – havde fæstegårde og huse under sig.
- Sædegård: 200 tdr. hartkorn
- Len, stamhuse og fideikommiser
 - Stamhus: 400 tdr. htk.
 - Baroni: 1.000 tdr. htk.
 - Grevskab: 2.500 tdr. htk.
 - Kunne oprettes efter 1660
 - Ophævet ved lensafløsningsloven af 1919

Typer af brugsret

- Fæste: Fæsteren har brugsretten på egen eller evt. også hustrus livstid.

Han må kun:

- Benytte gødningen på egen jord,
- Udnytte råstofferne til sig selv – og kun i det omfang fæstebrevet tillader,
- Ikke bortleje eller bortforpagte, ej heller tage indsiddere.

Typer af brugsret

- Arvefæste: Fæsteren har brugsretten til evig tid, så den indgår i hans dødsbos aktiver. Fæstet kan sælges eller belånes mv. mod godsets tilladelse.

Han må stadig ikke udnytte

- gødning eller råstoffer ud over til eget brug, med mindre godset giver accept.

Typer af brugsret

- Forlagtning: Forpagteren har brugsretten i en fastsat periode eller til sin død. Kontrakten kan ikke sælges eller belånes.
 - Forpagteren tilhørte ikke fæstebondeklassen. Han må kun udnytte
 - gødning eller råstoffer hvis kontrakten indeholder tilladelse til dette.

Typer af brugsret

- Ejerskab: Ejeren ejer både råstofferne og brugsretten. Han kan:
 - Udstykke,
 - Bortleje eller bortforpagte,
 - Udnytte råstofferne.
 - Han opnår til fulde enhver værdiforøgelse.

Landboreformerne

- Udskiftningen 1756-ca. 1810
- Fællesskabets ophævelse
- Hoveriets ophævelse 1789-1841
- Overgang til arvefæste eller selveje ca. 1750-1919
- Stavnsbåndets løsning 1788-1800
- Godserne mister deres skiftejurisdiktion hhv. 1817 og 1850

Danmark er et landbrugsland

- Først i 1956 blev Danmark et industriland.

Danmark er et landbrugsland

- Først i 1956 blev Danmark et industriland.
- Den sene industrialisering skyldes:
 - Bønderne og godserne kunne ikke udnytte råstofferne i jorden,
 - Vi har ikke mange råstoffer,
 - Vi havde ikke adgang til stenkul.

Nye tiltag

- Brandforsikring fra år 1800
 - i København fra 1728
 - I købstæderne fra 1761.
- Matrikuleringen 1803-1824 til Matriklen 1844.
- Realregistre fra 1844ff.
- Kaldes fra 1927ff. for tingbøger.

Hypotese for udgangspunktet:

- Er at en given ejendom begyndte som fæsteejendom og sluttede i selveje.
- Med mindre ejendommen er oprettet i perioden.

Hoverireglementerne 1769ff.

➤ DAISY:

- Rentekammeret
- Generalhoverireglement 1769ff.

➤ Hoverireglementer findes evt. også i godsarkiverne, se

- www.familysearch.org.

Hartkornsspecifikationerne

➤ DAISY:

- Rentekammeret
- Hartkornsspecifikation – år: 1778ff.
 - Opdelt efter gods
- Hartkornsspecifikation – år: 1788ff.
 - Opdelt efter geografi

Hartkornsspecifikationerne 1788ff.

Hald Amt, Middelsom Hrd., Vinkel Sogn

[illegible]

Købt Amt. Norddelfen Herred.		Ager og Engs Hartkorn.				
Sogn			Tdr.	Skp.	fol.	alb.
Minde Sogn	Senlige Gaarde Sognet	Tæmperke	79			2 1/6
	Merretup Bønder					
	Nr. Pind Madsen	Randrup Gods	1	7	2	2
	2 Christen Jansen	Ligebø	1	7	3	2
	Nistrup Gaarde Bønder					
	Nr. Jakob Madsen	Randrup Gods	4	6	2	2 1/2
	2 Esen Anne Esen Jansen	Ligebø	2	9	1	1 1/4
	3 Esen Esen Jansen	Ligebø	2	9	1	1 1/4
	Engelval					
	Nr. Pind Esen Jansen	Randrup Gods	1	1	1	1

Hartkornsspecifikationerne 1788ff.

Hald Amt, Middelsom Hrd., Skjern Sogn

Hald Amt. Middelsom Hrd.				Ager og Enges Hartkorn.				Stovkfrd.				Mossekfrd.				Inddeelt til Landlagder.				Inddeelt til Soekommitt.			
Sogn.				Tdr.	fr.	skt.	alb.	Tdr.	fr.	skt.	alb.	Tdr.	fr.	skt.	alb.	Tdr.	fr.	skt.	alb.	Tdr.	fr.	skt.	alb.
Skjern Sogn.				177	2	2	19	1	1	10	4	1	16	5	2								
Hald Amt.																							
Middelsom Hrd.																							
Sogn.																							
Hald Amt.																							
Middelsom Hrd.																							
Sogn.																							
Hald Amt.																							
Middelsom Hrd.																							
Sogn.																							
Hald Amt.																							
Middelsom Hrd.																							
Sogn.																							
Hald Amt.																							
Middelsom Hrd.																							
Sogn.																							
Hald Amt.																							
Middelsom Hrd.																							
Sogn.																							
Hald Amt.																							
Middelsom Hrd.																							
Sogn.																							
Hald Amt.																							
Middelsom Hrd.																							
Sogn.																							
Hald Amt.																							
Middelsom Hrd.																							
Sogn.																							
Hald Amt.																							
Middelsom Hrd.																							
Sogn.																							
Hald Amt.																							
Middelsom Hrd.																							
Sogn.																							
Hald Amt.																							
Middelsom Hrd.																							
Sogn.																							
Hald Amt.																							
Middelsom Hrd.																							
Sogn.																							
Hald Amt.																							
Middelsom Hrd.																							
Sogn.																							
Hald Amt.																							
Middelsom Hrd.																							
Sogn.																							
Hald Amt.																							
Middelsom Hrd.																							
Sogn.																							
Hald Amt.																							
Middelsom Hrd.																							
Sogn.																							
Hald Amt.																							
Middelsom Hrd.																							
Sogn.																							
Hald Amt.																							
Middelsom Hrd.																							
Sogn.																							
Hald Amt.																							
Middelsom Hrd.																							
Sogn.																							
Hald Amt.																							
Middelsom Hrd.																							
Sogn.																							
Hald Amt.																							
Middelsom Hrd.																							
Sogn.																							
Hald Amt.																							
Middelsom Hrd.																							
Sogn.																							
Hald Amt.																							
Middelsom Hrd.																							
Sogn.																							
Hald Amt.																							
Middelsom Hrd.																							
Sogn.																							
Hald Amt.																							
Middelsom Hrd.																							
Sogn.																							
Hald Amt.																							
Middelsom Hrd.																							
Sogn.																							
Hald Amt.																							
Middelsom Hrd.																							
Sogn.																							
Hald Amt.																							
Middelsom Hrd.																							
Sogn.																							
Hald Amt.																							
Middelsom Hrd.																							
Sogn.																							
Hald Amt.																							
Middelsom Hrd.																							
Sogn.																							
Hald Amt.																							
Middelsom Hrd.																							
Sogn.																							
Hald Amt.																							
Middelsom Hrd.																							
Sogn.																							
Hald Amt.																							
Middelsom Hrd.																							
Sogn.																							
Hald Amt.																							
Middelsom Hrd.																							
Sogn.																							
Hald Amt.																							
Middelsom Hrd.																							
Sogn.																							
Hald Amt.																							
Middelsom Hrd.																							
Sogn.																							
Hald Amt.																							
Middelsom Hrd.																							
Sogn.																							
Hald Amt.																							
Middelsom Hrd.																							
Sogn.																							
Hald Amt.																							
Middelsom Hrd.																							
Sogn.																							
Hald Amt.																							
Middelsom Hrd.																							
Sogn.																							
Hald Amt.																							
Middelsom Hrd.																							
Sogn.																							
Hald Amt.																							

4 Lost Mine

Leiro Logsbu

Geen Leiden
verre gaarde: Goyet.

Karmachand

Nov. 1804

Alfred Franklin Gooden

1709. Epistulae Pinnipen

2. *James Cunningham*

3. Mark Gibson

For Family Groceries and 2nd Land

Wm. Griffiths Esq. Danpar

Stilverup roch.

Dr. Wm. David Lowry

Sherrin Gosw

30 June 1787

Legislative form of
Loudon County

Schien Gott

112

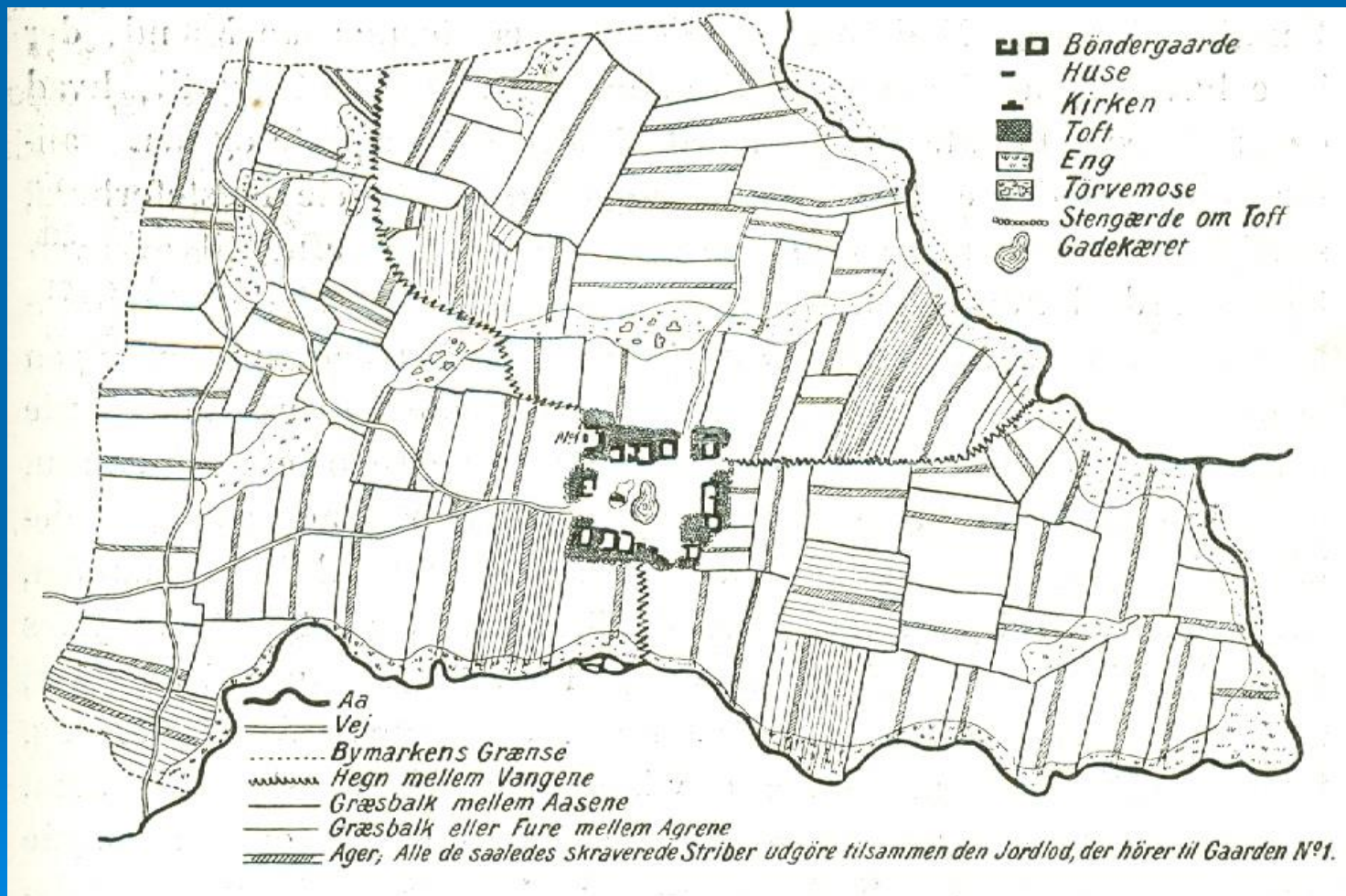
F 4 F

3	4	3
---	---	---

7	4	3
---	---	---

2-4-1-2

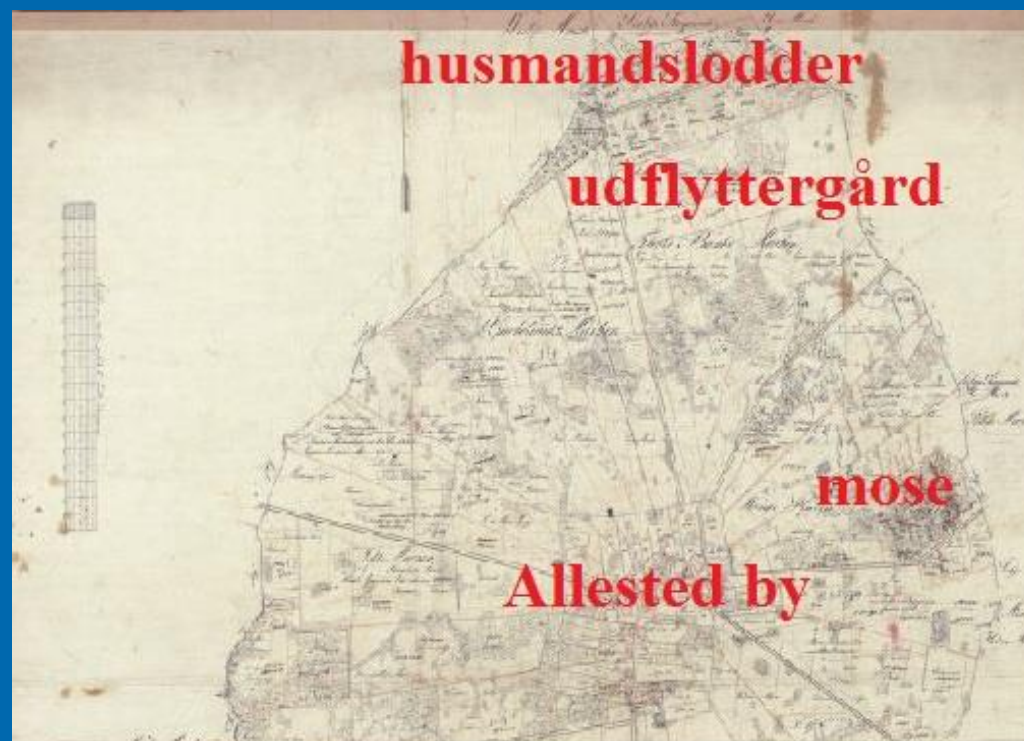
Landsbyen før udskiftningen

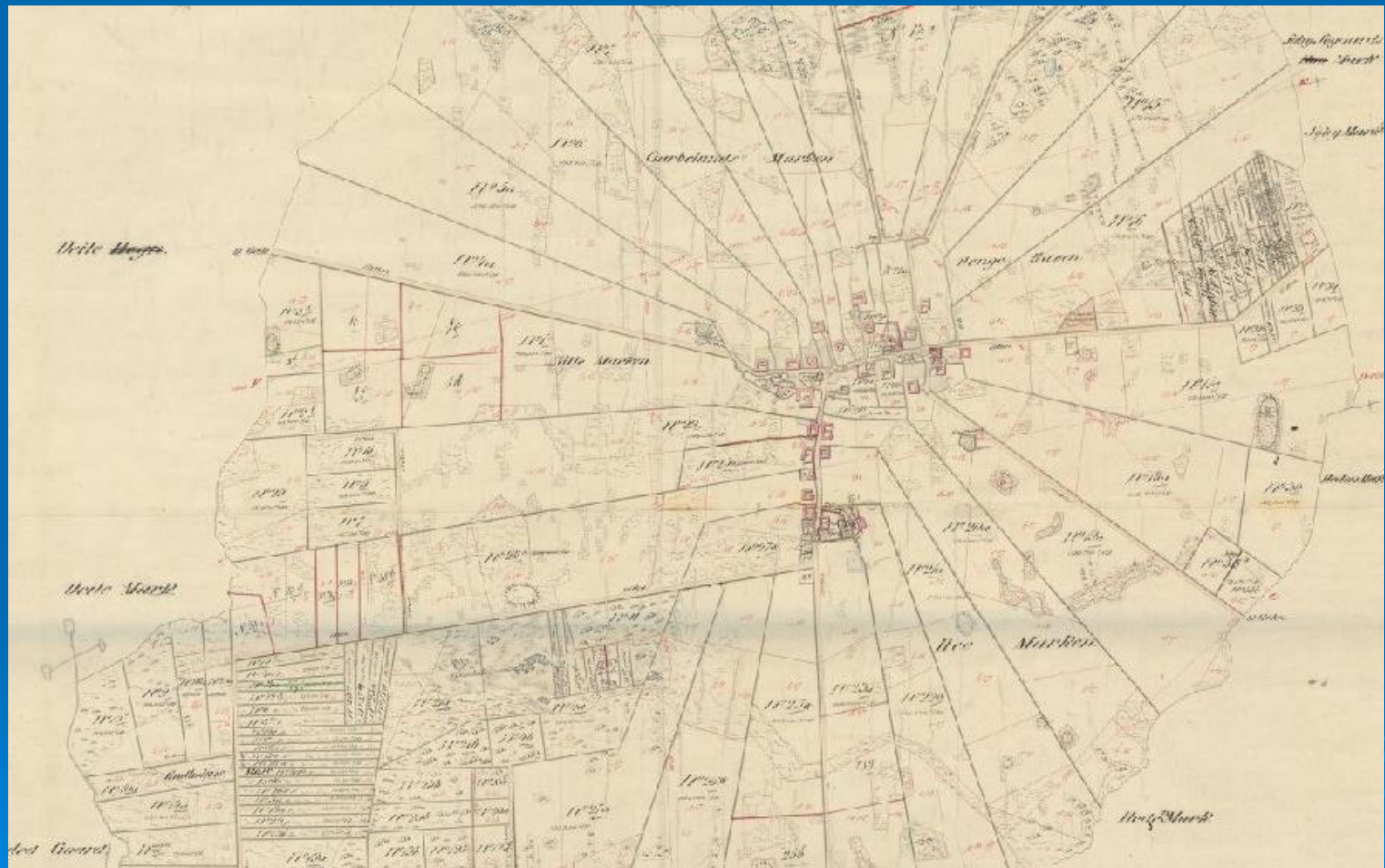

Eksempel på stjerneudskiftning

- Allested by, Allested sogn, Salling Herred, Svendborg Amt – udskiftet 1799.

Eksempel på matrikelkort 1816

- Karmark, Skjern sogn, Middelsom herred, Viborg amt.
- Opmålt 1815.

Karmark omk. 1880

Matriklen 1844 hkpn.gst.dk

Historiske kort på nettet

Geodatastyrelsen
Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering

Matrikelkort

Sogne- og
herredskort

Økonomiske kort

Topografiske kort -
landsdækkende

Topografiske kort -
regionale / andre

Søkort

Protokoller

Søg via

• Ejerlav >
Kort / stednavn >

Ejerlav

Resultat af søgning

Ingen søgning er udført

Original 1 kort

Vis Ejerlav

Gyldig fra

Gyldig til

Plan

Målestok

Bemærkning

Original 2 Ø-kort

Hkpn.gst.dk - matrikelkort

Søg via

- Ejerlav >
- Kort / stednavn >

Ejerlav

Skjern Hgd., Skjern

Resultat af søgning

Søgeresultat for ejerlavet 'Skjern Hgd., Skjern' (0781152)

Antal Original 1 kort i søgeresultat: 1

Antal Original 2 ø-kort i søgeresultat: 5

Antal Original 2 rammekort i søgeresultat: 0

Antal Slesvigs matrikel til 1864 i søgeresultat: 0

Antal Ajourførte kort i søgeresultat: 0

[Vis ejerlav og matrikelkort](#)

Original 1 kort (1)

Vis	Ejerlav	Gyldig fra	Gyldig til	Plan	Målestok	Bemærkning
Vis	Skjern Hgd., Skjern	1815	1864		4000	Kaldet: Skieren og Karmarks Marker

Original 2 Ø-kort (5)

Vis	Ejerlav	Gyldig fra	Gyldig til	Plan	Målestok	Bemærkning
Vis	Skjern Hgd., Skjern	1864	1956		4000	
Vis	Skjern Hgd., Skjern	1956	1973	5	4000	
Vis	Skjern Hgd., Skjern	1956	1973	6	4000	
Vis	Skjern Hgd., Skjern	1973	1994	9	4000	
Vis	Skjern Hgd., Skjern	1973	1994	10	4000	

Matrikelkort

Sogne- og herredskort

Økonomiske kort

Topografiske kort - landsdækkende

Topografiske regionale kort

Søg via

- Sogn >
- Kort / stednavn >

Sogn

Skjern

Resultat af søgning

Søgeresultat for Skjern sogn

Antal sogneprotokoller i søgeresultat: 1

Antal hartkornsekstrakt i søgeresultat: 2

Sogneprotokoller (1)

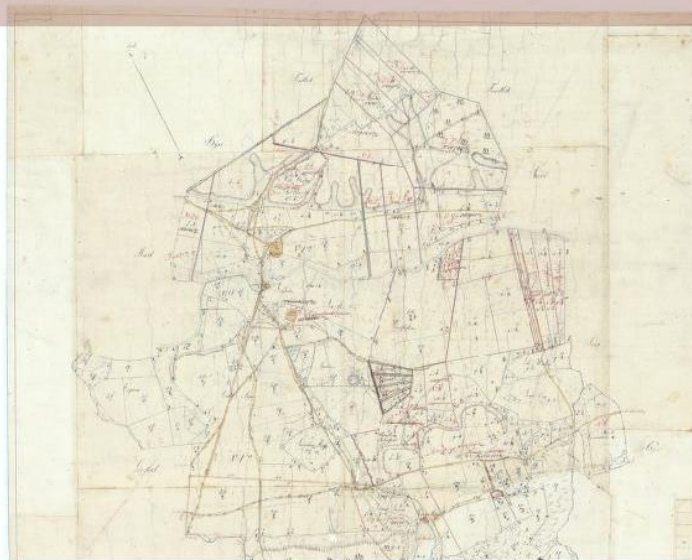
Hent	Navn	Sogn, Herred	Type	Bemærkning
Hent	Skjern	Skjern, Middelsom		

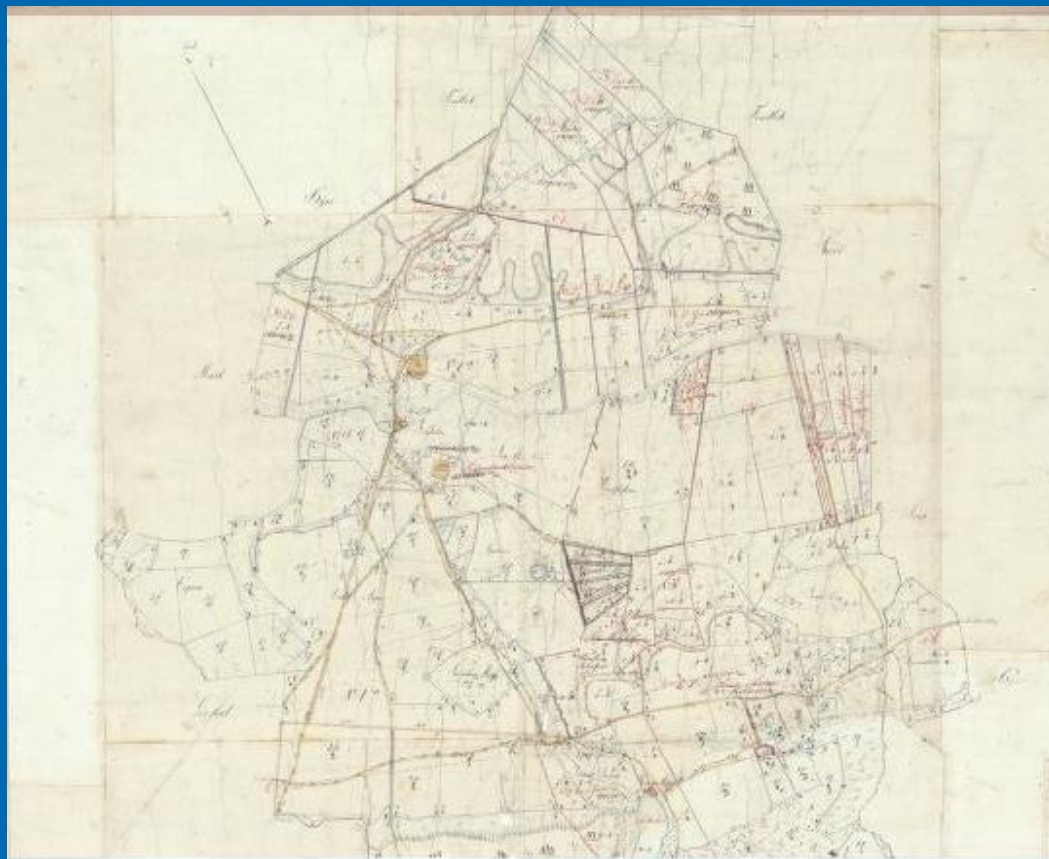
Hartkornsekstrakt (2)

Hent	Navn	Sogn, Herred	Type	Bemærkning
Hent	Middelsom	Skjern, Middelsom	Ældre	
Hent	Middelsom	Skjern, Middelsom	Yngre	

Metadata Oversigtskort Ejerlav Indberet Fejl Kopi

Hkpn.gst.dk - protokoller

Matrikelkort

Sogne- og herredskort

Økonomiske kort

Topografiske kort - landsdækkende

Topografiske regionale kort

Søg via

- Sogn >
- Kort / stednavn >

Sogn

Resultat af søgning

Søgeresultat for Skjern sogn
Antal sogneprotokoller i søgeresultat: 1
Antal hartkornsekstrakt i søgeresultat: 2

⊖ **Sogneprotokoller (1)**

Hent	Navn	Sogn, Herred	Type	Bemærkning
Hent	Skjern	Skjern, Middelsom		

⊖ **Hartkornsekstrakt (2)**

Hent	Navn	Sogn, Herred	Type	Bemærkning
Hent	Middelsom	Skjern, Middelsom	Ældre	
Hent	Middelsom	Skjern, Middelsom	Yngre	

Hartkornsekstrakt, ældre, Viborg Amt, Middelsom hrd., Skjern sogn

Protokol.pdf - Adobe Acrobat Reader DC

File Edit View Window Help

Home Tools Protokol.pdf x Protokol (1).pdf

141 / 229 100%

Gieren.	Brugeren.	Gammel Matri- culs Hartkorn.			Matri- culs Num- mer.	Nye Matriculs Hartkorn.			131. Anmærkninger.
		Tdr.	Sk.	Alb.		Tdr.	Sk.	Alb.	
	<i>Transport</i>	39	52	2		23	22	1½	
	<i>Karmarsk</i>								
<i>Larsen</i> <i>Holleson</i>	<i>Larsen</i>	8	5	14	7	8	62	¼	640
	<i>Karmarsk Mølle</i>								
<i>Larsen</i> <i>Larsen Thorup</i>	<i>Larsen</i>	2	32	2½	8	2	51	1	641
	<i>Møllevej</i>	14	7	1					
<i>Larsen</i> <i>Larsen</i> <i>Larsen</i>	<i>Larsen</i>	2	16	1½	9	4	12	¾	*

8,59 x 13,52 in

Sogneprotokollen, Skjern Sogn

[illegible]

[illegible]

[illegible]

for General Cook
William, Boston Nov

Udregningen af tønder land og hartkorn

- 1 tønde land = 14.000 alen²
- 1 tønde hartkorn var skattebetalingen af 72.000 alen² af den bedste jord i landet, den med bonitet 24.

Udregningen af tønder land og hartkorn

➤ Hartkornet udregnes således:

Boniteret areal

72.000

= antal tdr. hartkorn

Boniteret areal udregnes således:

geometrisk areal * bonitet

24

= boniteret areal.

Fynbo Landstings skøde- og pantevæsen

	Pol.		Pol.
Sanderumgaard	335.		
Soebjærggaard	355. 385.		
Sandagergaard	557. 391.	Orbeckelunde	29
Beholm	429.	Hstedgaard	III.
Skougaard	453.	Østrupgaard i Nys. amt	131.
Sparretorn	477.	Østrupgaard i Borslev amt	319
Schierbeck	477.	Østergaard	299.
Søndergaard	533.	Ørtikleogaa	329.

	Pol.
Ridsholt	69.
Trøstrup	85.
Tallersgaard	545.
Tranckier No 4	231.

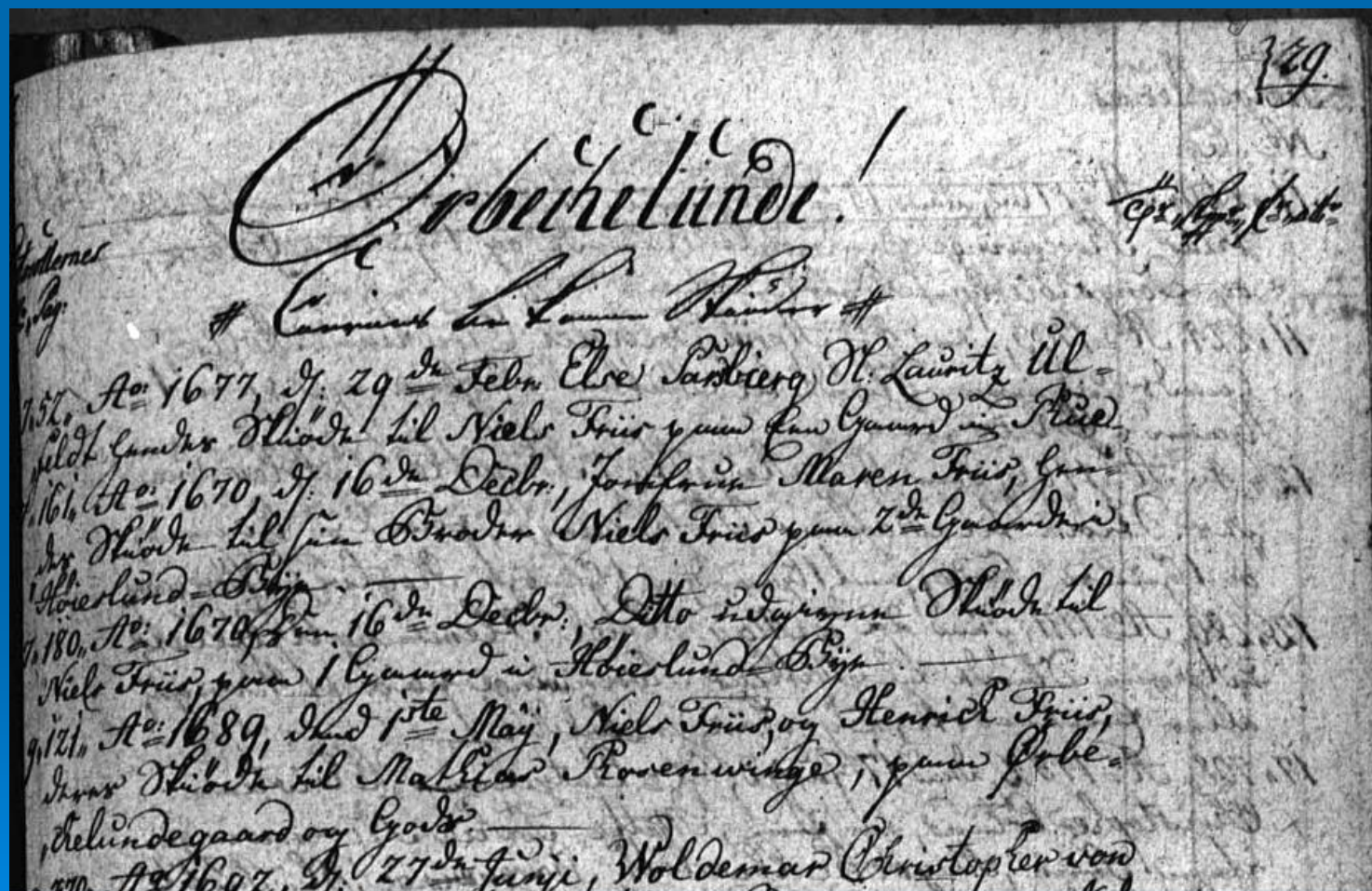
Langkilde

Lunde sogn, Sunds herred, Svendborg amt

10	Hans Langelille Jorhond	55	Longer 18th	Fals. - 2000
	Kersten Langelille madsen	26	Longer 18th	Longer 18th
	Anne Langelille	7		
	Hans Hansen Jorhond	11		
	Peter Hansen	2		
	Hans Christen	45	Longer 18th	
	Leif Christen	52		
	Hans Christen Jorhond	19		
	Christen			
	Morten	14		
	Anne Christen	22		
	Agathe Christen	19		

Ørbæklunde - skøder

- 19 K. No 1762 22 Apr. fra Høllusgaard. v. As m. v. l. l.
22. 96. 1777 den 3 April, Skriv fra Høllusgaard v. As m. v. l. l.
Heinen, Høllusgaard, Carl Adolph. Lindow, paa
Brøndegaard, Langkilde og Dyre Gaard.
Køst 1500 Batt.
23. 1787 29 Junii, Auctions. Skriv fra Høllusgaard
v. As m. v. l. l. Rasmus Lange paa Brøndegaard
Gaard med tilførende Fiske, Ciander og
m. v. l. l. Lindowgaard.
23. 314. 1783 den 17 Junii og 12 Juli, Tilførende v. As m. v. l. l.
i Tønder paa As m. v. l. l. m. v. l. l. af Rep.
vindinge Hospital og Land i Tønder paa Gaard og Gods.

Odens 3. 11. 1801. -

Hans Hansen

№. 32. Auctions-Ekide

^{te}
Hans Hansen.

Adrian Bekker, Ringst. Magt. Truste-Raad og Her.
med Lign. ind. Niend. Gudme Herred. Og

Gottfried Santen, Ringst. Magt. Nyskriver ind. Niendborg,
og Herred. Niend; Samlet Niend. Gudme Herred. -

Disse Fæderligt. At den 1784. i den 20. Septembris,
den næste forud, Samlet Cabinetgjæld, som besværet Fæder,
forudlagt 32. og 1/2 Auction som Orbeck-Lunde Gaard

Om nu de bemalte Gaard beliggende Pionens Gaard
Långkilde luedet, det efter de gamle Auctions Bredet 114.
glaeste Conditioner, hvoraf nu verificeret Copie i alle Steder
er nedfældet. —

De blaa de bemalte Långkilde Gaard, beliggende i Sunds-
herred, Stöys lunde Bog, Niborg Amt, som staaer for Gård.
Lund 2 St. 3. St. 2. St. 1. St. og Skovstød. 2 St. 1. Alb. nemlig de
Gaarden i sig, 2 St. 3. St. 1. Alb. og for Land tillige Skov
Gaard i Sund Bog, 2 St. 3. St. 1. Alb. som giver tilfælles
forbeholdt Skovstød; med alt sit tilhørende i Skov og Mark,
intet undtagen, og end og indført for den Summa 3000 Rb.,
hvorfor den Christian Rigsdaler, hvorfor Systeren og Sønnen
nu af samme Gaard Hans Hansen blaa den højstlydende
med den Summa 4000 Rb., hvorfor den Christian Rigsdaler,
for hvilken Summa bemalte Pionens blaa Hans Hansen
tilføjer; De tillige med Gaarden følger Mundslæt,
nemlig: Rasmus Hansen Rølland, som for vedt Land.

Fynbo Landsting

Skøde- og pantevæsen

Skøder - Juulskov

24. 337. 1789. 25. Mars. Skøde fra Justitsfuld. Frederik,
Dagge til Skøde af Lauritz Lundegaard, som
Juulskov gaar og Gode. —

25. 489. 1794. 22. Aug. Skøde fra Major Christen v. Lem.
wigh til Lise som en Houdegaard i Kullerup — 6 — 2 — 1
og et fjerde som en Døt. —

26. 153. 1789. Contract i alle de General Frijs Com.
missair Eskild Salomon Lundegaard og Lauritz
Kornd Hans Jørgen Hansen, alle de den Mand
som skode vedkomme, og Juulskov Gode og
Gode. M. skode som folio 164 og 165. —

26. 338. 1789. 18. Juni. Skøde fra Gen. Fr. Commissair
Lundegaard til Adam Frederik som et
Trampe, som Juulskov gaar og Gode. —

27. 338. 1789. 18. Juni. Skøde fra Gen. Fr. Commissair
Lundegaard til Adam Frederik som et
Trampe, som Juulskov gaar og Gode. —

Hæftelserne, Juulskov

Protokollernes

Nr. 1. Fol. 14 Febr. Separation-Contract i mellem
29-579 Hr. 1797. 14 Febr. Separation-Contract i mellem
i mellem Hr. Salomon Endegård og Dødsbe Mag.
Dolene Petronelles Schæder, for og med for-
sigts. m. for sig af 100 Riksdaler Deponderende
Capitel, som skal være indført.

27. Febr. Hr. 1804 den 14. Juni. Hr. 1804 rumper i Høst den
Emiliedaars Kilderne, som Juulskov
Gaard og gods, at de Høstsmændene er af den
art i Contractens 5te Høst den 1ste Le-
gater og Høst. Etats Raad Baggers de Ho-
mentariske Dispositionen af den 1ste - 25,290. 48
Samp og for Contractens 5te Høst - 356. 08
som Høstsmændene i Høst den 1ste
Høstsmændene, at de Høstsmændene af
Contractens 5te Høst den 1ste.